

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 125/07-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti MUDr. J. S., B., zastúpeného advokátkou JUDr. D. G., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií sp. zn. VP/07/06-K zo 4. septembra 2006, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. J. S. na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky p o r u š e n é b o l o .

2. Rozhodnutie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií sp. zn. VP/07/06-K zo 4. septembra 2006 v časti týkajúcej sa uloženia pokuty v sume 138 192 Sk (slovom stotridsaťosemtisícstodeväťdesiatdva slovenských korún) z r u š u j e a v tejto časti v r a c i a Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií na ďalšie konanie.

3. Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií je povinný uhradiť MUDr. J. S. trovy právneho zastúpenia v sume 11 238,36 Sk (slovom jedenásťtisícdeväťstošesťdesiatosem slovenských korún a tridsaťšesť halierov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. D. G., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2007 doručená sťažnosť MUDr. J. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. D. G., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“) sp. zn. VP/07/06-K zo 4. septembra 2006.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je ako podpredseda predstavenstva spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „spoločnosť“), a ako štatutárny orgán tejto spoločnosti so stopercentnou majetkovou účasťou štátu na účely ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z. (ďalej len „ústavný zákon o ochrane verejného záujmu“) verejným funkcionárom, ktorý je okrem iného povinný v určenej lehote predložiť oznámenie podľa čl. 7 ods. 1 tohto ústavného zákona. Sťažovateľovi bolo 21. decembra 2006 doručené napadnuté rozhodnutie výboru, v ktorom výbor konštatoval, že sťažovateľ porušil povinnosť vyplývajúcu mu z čl. 7 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a uložil mu podľa čl. 9 ods. 10 písm. a) tohto ústavného zákona pokutu v sume 138 192 Sk.

Sťažovateľ podal 16. januára 2007 ústavnému súdu podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona návrh na preskúmanie napadnutého rozhodnutia výboru, o ktorom ústavný súd rozhodol uznesením č. k. III. ÚS 25/07-16 zo 7. marca 2007 tak, že ho odmietol. Sťažovateľ

vo svojom návrhu namietal aj to, že výbor v napadnutom rozhodnutí nesprávne učil výšku pokuty.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti vo vzťahu k označenému uzneseniu ústavného súdu uvádza, že tento (ústavný súd) zaujal stanovisko „v zmysle § 73a a § 73b zákona o ústavnom súde, nie je oprávnený posudzovať sumu uložennej pokuty, i keď pozornosti ústavného súdu neušlo, že výbor pri určení tejto pokuty nesprávne aplikoval príslušné zákonné ustanovenia, ale tieto otázky podľa citovaných ustanovení nemôžu byť predmetom konania o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu, mohli by byť predmetom skúmania ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy, ako individuálna sťažnosť“.

Podstatou sťažnosti sťažovateľa je namietanie výšky pokuty, ktorá mu bola uložená napadnutým rozhodnutím výboru. Zo sťažnosti i z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia výboru vyplýva, že výbor pri určení výšky pokuty vychádzal z oznámenia generálneho riaditeľa spoločnosti z 26. septembra 2006 o priemernom mesačnom plate sťažovateľa za rok 2006. Výbor podľa sťažovateľa nevzal do úvahy, že v kalendárnom roku 2005 nebol verejným funkcionárom, a teda nemal príjem za výkon verejnej funkcie. Z toho podľa sťažovateľa vyplýva, že výbor mal pri rozhodovaní o výške pokuty aplikovať čl. 9 ods. 10 písm. a) v spojení s čl. 9 ods. 15 a 16 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a uložiť mu pokutu nie v sume 138 192 Sk, ale len v sume 17 274 Sk, ktorá zodpovedá priemernej nominálnej mesačnej mzde v hospodárstve Slovenskej republiky za uplynulý kalendárny rok, t. j. za rok 2005.

Na tomto základe sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v rozhodnutí o jeho sťažnosti vyslovil, že napadnutým rozhodnutím výboru bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zrušil napadnuté rozhodnutie výboru a uložil výboru uhradiť mu trovy právneho zastúpenia, ktoré mu vznikli v konaní pred ústavným súdom v sume 11 899 Sk na účet jeho právnej zástupkyne.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 125/07-12 z 24. mája 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu výboru, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu výboru zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Právna zástupkyňa sťažovateľa a predseda výboru ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Vzhľadom na tieto oznámenia, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vo vyjadrení predsedu výboru k sťažnosti, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 3. septembra 2007 sa okrem iného uvádza:

„tvrdíme, že konajúci výbor v predmetnej veci rozhodol na základe úplne zisteného skutkového stavu a vecne správne a úplne v súlade s príslušnými ustanoveniami upravujúcimi konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov. Keďže konanie je upravené osobitným ústavným zákonom nemohlo dôjsť pri jeho aplikácii k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, pretože ide o špeciálne konanie umožňujúce preskúmanie rozhodnutia výboru osobitným súdom (Ústavný súd Slovenskej republiky).

Nie je chybou konania výboru č. VP/07/06-K, že rozhodnutie nemožno podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní č. III. ÚS 125/07 vyjadrenom v uznesení vyššie uvedeného čísla zo 7. marca 2007 preskúmať Ústavným súdom Slovenskej republiky s ohľadom na § 73a a § 73b zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, čo bude potrebné do budúcnosti riešiť novelizáciou tohto zákona.

Z vecného hľadiska poukazujeme na fakt, že nie je sporné, že pokuta v konaní výboru č. k. VP/07/06-K bola uložená na základe spoľahlivo preukázaného porušenia povinností sťažovateľa vyplývajúcich pre neho z čl. 7 ods. 1 ústavného zákona a že pokuta bola určená podľa čl. 9 ods. 10 písm. a) vo výške mesačného platu verejného funkcionára. Sťažovateľ

za sporný považuje fakt, že pri určení výšky pokuty nebol použitý mechanizmus uvedený v čl. 9 ods. 15 ústavného zákona, keďže v uplynulom roku verejný funkcionár nevykonával verejnú funkciu a preto mala byť pokuta ustanovená vo výške priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky.

Výbor pri určovaní výšky pokuty vychádzal z faktu, že výška mesačnej mzdy bola spoľahlivo zistená na základe listu generálneho riaditeľa S., a. s. B. MUDr. P. M. zo dňa 26. 9. 2006 vo výške 8-násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve Slovenskej republiky a to v sume 138.172,- Sk.

Keďže verejný funkcionár v uplynulom období nepracoval celých 12 mesiacov, nemal výbor možnosť použiť ustanovenie čl. 9 ods. 15 ústavného zákona a rozhodol pri znalosti výšky mesačného platu v súlade s čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona. ...

Vzhľadom na vyššie uvedené žiadame, aby Ústavný súd Slovenskej republiky predmetnú sťažnosť uznesením odmietol a sťažovateľovi nepriznal náhradu trov konania.“

K vyjadreniu predsedu výboru si ústavný súd vyžiadal stanovisko právnej zástupkyne sťažovateľa, ktorá mu ho doručila 17. septembra 2007. V stanovisku sa okrem iného uvádza:

« Sťažovateľ trvá na podanej sťažnosti pre porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky v celom rozsahu, ako opodstatnene podanej.

Čo sa týka námietok porušovateľa uvedených vo vyjadrení k samotnej výške pokuty, že pri určení výšky vychádzal z faktu, že výška mesačnej mzdy bola spoľahlivo zistená na základe listu generálneho riaditeľa S., a. s. zo dňa 26. 9. 2006 vo výške 8-násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve v sume 138.172,- Sk a keďže v uplynulom období sťažovateľ nepracoval celých 12 mesiacov ako verejný funkcionár, nemal výbor možnosť použiť ustanovenie čl. 9 ods. 15 ústavného zákona a rozhodol pri znalosti výšky mesačného platu podľa čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona.

Sťažovateľ má za to, že porušovateľom uvedené zdôvodnenie nemá oporu v ústavnom zákone č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v platnom znení.

Ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií

verejných funkcionárov bol zmenený a doplnený ústavným zákonom č. 545/2005 Z. z. účinným od 01. 01. 2006. Uvedeným ústavným zákonom okrem iného došlo k... definovaniu spôsobu určenia výšky pokuty a špecifikácii pojmu čo sa rozumie mesačným platom verejného funkcionára, ktorý je spájaný s výkonom verejnej funkcie. Konkrétne sporný spôsob určenia výšky pokuty podľa čl. 9 ods. 10 písm. a) bol doplnený odsekmi 15 a 16, ktoré presne vymedzujú pojem mesačný plat verejného funkcionára za výkon verejnej funkcie a zároveň nadväzujú na čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona a definujú pojem mesačného platu verejného funkcionára viažucim sa výlučne na výkon funkcie verejného funkcionára pre účely tohto ústavného zákona. ...

Citované ustanovenia presne definujú spôsob určenia výšky pokuty a tvrdenie porušovateľa, že nemal možnosť použiť ustanovenie čl. 9 ods. 15, 16 sú právne nepodložené. Zákon totiž nedáva možnosť výberu, či citované ustanovenia (ustanovenia čl. 9 ods. 15 a 16) sa použijú alebo nie. Uvedené ustanovenia sa naopak použijú vždy, nakoľko ako už bolo spomenuté, presne definujú spôsob určenia výšky pokuty, ktorý je vždy neodlučiteľne spojený s pojmom za výkon verejnej funkcie, pričom ho definujú tak, že „na účely tohto ústavného zákona sa mesačným platom verejného funkcionára rozumie...“.

Je potrebné pripomenúť, že citované odseky 15 a 16 používajú pojem verejný funkcionár, nakoľko je to jediný subjekt, voči ktorému možno začať a viesť konanie vo veci ochrany verejného záujmu. Používanie tohto pojmu má teda základný procesný význam.

Porušovateľ konal so sťažovateľom ako s verejným funkcionárom, na ktorého sa v celom rozsahu vzťahuje vyššie uvedený ústavný zákon a preto sa na sťažovateľa v celom rozsahu vzťahujú aj ustanovenia ústavného zákona o výške pokuty čl. 9 ods. 15 a 16. Nie je možné výšku pokuty verejných funkcionárov posudzovať odlišne, iným spôsobom len preto, že v uplynulom roku túto funkciu nevykonávali išlo by aj o porušenie zásady rovnosti, rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k iným verejným funkcionárom. Inak ako s verejným funkcionárom s ním porušovateľ konat' nemohol.

Sťažovateľ v roku 2005 nebol verejným funkcionárom a teda nemal ani príjem z výkonu verejnej funkcie, jeho mesačný plat, ako plat verejného funkcionára, bol 0 (nulový) t. j. nižší ako priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve SR. Z uvedených dôvodov mal porušovateľ uložiť sťažovateľovi pokutu vo výške priemernej nominálnej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky za rok 2005 podľa čl. 9 ods. 16 ústavného

zákona.

Nesprávnosť aplikácie ústavného zákona porušovateľom je aj v tom, že vychádzal z 8-násobku priemernej nominálnej mzdy v národnom hospodárstve, nebral do úvahy, že 8-násobok priemernej nominálnej mzdy je zložený z viacerých zložiek a to, z odmeny za výkon funkcie člena predstavenstva (čo je v skutočnosti mesačný plat verejného funkcionára) a mzdy na základe pracovnej zmluvy za prácu vykonávanú v pracovnom pomere v spoločnosti ako námestníčka (správne má byť „námestníka“, pozn.) riaditeľa pre ošetrovateľskú starostlivosť, ktorú nie je možné započítať do odmeny za výkon funkcie verejného funkcionára. Príjem sťažovateľa bol takto špecifikovaný, rozdelený a zaslaný porušovateľovi aj generálnym riaditeľom S. a. s.

Pre úplnosť je potrebné dodať, že ústavný zákon neumožňuje považovať za spoľahlivé zistenie také zistenie, ktoré vyplýva na základe oznámenia, či inej písomnosti. Takéto ponímanie by zaiste viedlo až k absurdným záverom.

Z uvedeného vyplýva, že porušovateľ aj pri použití jeho mechanizmu ukladania pokuty, pokutu neuložil správne pretože do nej zahrnul aj mzdu na základe pracovnej zmluvy.

Porušovateľ v čase rozhodovania o uložení pokuty rozhodoval resp. mal rozhodovať už podľa zmeneného a doplneného ústavného zákona. Pri rozhodovaní použil iba znenie čl. 9 ods. 10 písm. a) jednotlivo bez toho, aby aplikoval ústavný zákona ako celok, neaplikoval ho v súvislosti s ostatnými súvisiacimi ustanoveniami vzťahujúce sa na všetkých verejných funkcionárov, pričom v samotnom ods. 10 písm. a) je uvedené, že pokuta sa ukladá vo výške mesačného platu verejného funkcionára a tento je uvedený v čl. 9 ods. 15, 16.

Porušovateľ na základe toho, že sťažovateľ nebol v uplynulom období verejným funkcionárom 12 mesiacov, pri správnej aplikácii ústavného zákona, nemohol vyvodiť záver, že výška pokuty sa rovná jeho mesačnému celému príjmu (odmena + mzda) v čase rozhodovania vzhľadom na doplnené znenie ústavného zákona, ktoré sa vzťahujú na účely celého ústavného zákona.

Takáto aplikácia ústavného zákona porušovateľom je nesprávna, diskriminujúca voči verejným funkcionárom, ktorí nevykonávali v uplynulom období verejnú funkciu resp. vykonávali ju bezplatne. Ak by postupoval podľa platného znenia ústavného zákona,

musel by aplikovať čl. 9 ods. 10 písm. a) v spojitosti s ods. 15, 16 ako súvisiacimi, ktoré ustanovujú, čo sa považuje za mesačný plat verejného funkcionára na účely ústavného zákona.

V tejto súvislosti si sťažovateľ dovoľuje poukázať aj na samotné odôvodnenie Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 25/07 zo dňa 7. 3. 2007, v ktorom ústavný súd uvádza, že pozornosti ústavného súdu neušlo, že porušovateľ pri určení výšky pokuty nesprávne aplikoval príslušné ustanovenia ústavného zákona, avšak v zmysle § 73a a 73b zákona o ústavnom súde nie je oprávnený posudzovať sumu uložennej pokuty s možnosťou preskúmania uvedených nedostatkov v rámci konania podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky.

Na základe uvedeného a skutočností prezentovaných v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosti sťažovateľa vyhovel v celom rozsahu a sťažovateľovi nahradil konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 17.848,50 Sk.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd vyslovil, že rozhodnutím výboru sp. zn. VP/07/06-K zo 4. septembra 2006 bolo porušené jeho základné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zrušil toto rozhodnutie výboru a priznal mu úhradu trov právneho zastúpenia. Svoj návrh sťažovateľ opiera o tvrdenie, že výbor mu v označenom rozhodnutí uložil pokutu v nesprávnej výške, pretože nesprávne aplikoval príslušné ustanovenia ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Podľa názoru sťažovateľa mal výbor pri rozhodovaní o výške pokuty aplikovať čl. 9 ods. 10 písm. a) v spojení s čl. 9 ods. 15 a 16 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a uložiť mu pokutu nie v sume

138 192 Sk, ale len v sume 17 274 Sk, ktorá zodpovedá priemernej nominálnej mesačnej mzde v hospodárstve Slovenskej republiky za uplynulý kalendárny rok, t. j. za rok 2005.

Výbor sa nestotožňuje s návrhom sťažovateľa a tvrdí, že „v predmetnej veci rozhodol na základe úplne zisteného skutkového stavu a vecne správne a úplne v súlade s príslušnými ustanoveniami upravujúcimi konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov“, pričom „pri určovaní výšky pokuty vychádzal z faktu, že výška mesačnej mzdy bola spoľahlivo zistená na základe listu generálneho riaditeľa S., a. s. B. MUDr. P. M. zo dňa 26. 9. 2006 vo výške 8-násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve Slovenskej republiky a to v sume 138.172,- Sk.

Kedže verejný funkcionár v uplynulom období nepracoval celých 12 mesiacov, nemal výbor možnosť použiť ustanovenie čl. 9 ods. 15 ústavného zákona a rozhodol pri znalosti výšky mesačného platu v súlade s čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona“.

Ešte predtým ako sa ústavný súd začal zaoberať podstatou sťažnosti považoval za potrebné zaujať stanovisko k právnemu názoru výboru uvedenému v jeho vyjadrení doručenom ústavnému súdu 3. septembra 2007, podľa ktorého pri jeho konaní nemohlo dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, „Kedže konanie je upravené osobitným ústavným zákonom“, pričom „... ide o špeciálne konanie umožňujúce preskúmanie rozhodnutia výboru osobitným súdom (Ústavný súd Slovenskej republiky)“.

V súvislosti s týmto právnym názorom výboru ústavný súd poukázal na organickú vnútornú väzbu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky a čl. 46 ods. 2 ústavy, podľa ktorého kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Z vnútornej väzby ustanovení čl. 46 ods. 1 a čl. 46 ods. 2 ústavy v nadväznosti na ustanovenie čl. 10 ods. 2 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, podľa ktorého dotknutý verejný funkcionár môže podať návrh na preskúmanie rozhodnutia výboru ústavnému súdu, možno vyvodiť, že orgánom, ktorý v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy poskytuje inú právnu ochranu dotknutému verejnému funkcionárovi je ústavný súd, ktorý v tomto prípade vystupuje aj v postavení súdu v zmysle čl. 46 ods. 2 ústavy, t. j. ústavný súd je v tomto prípade súdom, z ktorého právomoci súdu „nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd“ (čl. 46 ods. 2 druhá veta ústavy).

Zároveň ústavný súd považoval za potrebné poukázať na čl. 152 ods. 4 ústavy, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou. Citované ustanovenie čl. 152 ods. 4 ústavy má v štruktúre ústavných noriem charakter generálneho princípu výkladu a uplatňovania práva, pričom z jeho textu vyplýva, že sa vzťahuje aj na výklad a uplatňovanie ústavných zákonov. Inak povedané aj príslušné ustanovenia ústavného zákona o ochrane verejného záujmu treba vykladať a uplatňovať tak, aby ich výklad a aplikácia boli v súlade s ústavou, t. j. aj v súlade s obsahom a kvalitou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu garantovanú čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal aj na svoj už skôr vyslovený právny názor, podľa ktorého všetky štátne orgány majú ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s ústavou (PL. ÚS 15/98), pričom zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (m. m. II. ÚS 148/06).

Na tomto základe je podľa názoru ústavného súdu nesporné, že ústavný súd je oprávnený preskúmať či napadnutým rozhodnutím výboru nedošlo k porušeniu práva na inú právnu ochranu sťažovateľa garantovanú mu čl. 46 ods. 1 ústavy.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak súd alebo iný orgán verejnej moci Slovenskej republiky koná vo veci uplatnenia práva osoby určeného v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu a inú právnu ochranu (napr. m. m. I. ÚS 4/94, I. ÚS 26/94, III. ÚS 148/05, III. ÚS 43/07). Podstatou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj umožniť každému (teda aj sťažovateľovi) reálny prístup k súdu alebo inému orgánu verejnej moci Slovenskej republiky tak, aby nedošlo k porušeniu ústavnoprocených princípov upravených v druhej hlave siedmom oddiele ústavy (m. m. I. ÚS 84/97).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho alebo iného právom upraveného konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. m. m. II. ÚS 63/06). Podľa právneho názoru ústavného súdu preto ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov a iných orgánov verejnej moci Slovenskej republiky predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (I. ÚS 24/00, III. ÚS 119/03).

Opierajúc sa o uvedené právne názory ústavného súdu v konkrétnych okolnostiach prípadu mal sťažovateľ právo s dôverou očakávať, aby výbor, ktorý rámci konania podľa čl. 9 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu mohol reálne zasiahnuť do jeho ústavou garantovaných základných práv (a aj zasiahol) interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia tohto ústavného zákona v takej kvalite, aby nedošlo k zásahu do jeho základného práva na inú právnu ochranu garantovaného mu čl. 46 ods. 1 ústavy, t. j. aby ich interpretoval a následne uplatnil ústavne súladným spôsobom. Preto je úlohou ústavného súdu v konaní o sťažnosti sťažovateľa preskúmať, či napadnutým rozhodnutím výboru nedošlo k ústavne nesúladnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení ústavného zákona o ochrane verejného záujmu upravujúcich ukladanie pokút verejným funkcionárom

a rozhodnúť, či tým (ne) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu sa pokuta ukladá v sume zodpovedajúcej mesačnému platu verejného funkcionára, ak ide o porušenie povinnosti podať oznámenie podľa čl. 7 v lehote ustanovenej v čl. 7.

Podľa čl. 9 ods. 15 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu sa na účely tohto ústavného zákona mesačným platom verejného funkcionára rozumie jedna dvanástina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon verejnej funkcie a v prípade uloženia pokuty v zmysle odseku 14 sa mesačným platom verejného funkcionára rozumie jedna dvanástina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon funkcie štatutárneho orgánu alebo predsedu štatutárneho orgánu orgánov verejnej moci a orgánov právnických osôb.

Podľa čl. 9 ods. 16 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu v prípade, ak mesačný plat verejného funkcionára, voči ktorému vedie konanie orgán uvedený v čl. 9 ods. 1 písm. a), je nižší ako priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, pri výpočte sumy podľa odseku 10 sa za mesačný plat považuje priemerná nominálna mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky za uplynulý kalendárny rok.

Citované ustanovenia čl. 9 ods. 15 a 16 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu sa stali jeho súčasťou až po novelizácii vykonanej ústavným zákonom č. 545/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov a sú účinné od 1. januára 2006. Napadnuté rozhodnutie výbor vydal 4. septembra 2006. Z toho vyplýva, že bol povinný zohľadniť ich obsah aj v konaní a rozhodovaní proti sťažovateľovi.

Medzi účastníkmi konania nie je spor o tom, že sťažovateľ podal oznámenie podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu po uplynutí lehoty ustanovenej

v tomto ústavnom zákone, a preto bol výbor oprávnený uložiť mu pokutu. Medzi účastníkmi konania je sporná len výška uloženej pokuty. Výbor tvrdí, že v danom prípade sa na rozhodovanie o nej vzťahuje len čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Sťažovateľ tvrdí, že povinnosťou výboru bolo pri ukladaní pokuty uplatniť čl. 9 ods. 10 písm. a) tohto ústavného zákona v spojení s čl. 9 ods. 15 a 16 tohto ústavného zákona.

V danom prípade bola pri rozhodovaní o výške pokuty podľa názoru ústavného súdu rozhodujúca skutočnosť, že predmetom rozhodovania výboru bolo porušenie povinnosti podať oznámenie podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu za rok 2005, počas ktorého sťažovateľ nebol verejným funkcionárom v zmysle čl. 2 tohto ústavného zákona, keďže ako vyplýva aj z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia výboru, funkcie podpredsedu predstavenstva spoločnosti sa ujal 1. januára 2006, t. j. v roku 2005, za ktorý podával oznámenie, nemal žiadny príjem z výkonu verejnej funkcie. Táto skutočnosť na jednej strane nespochybňuje, že sťažovateľ bol povinný podať oznámenie podľa čl. 7 ods. 1 tohto ústavného zákona, keďže toto ustanovenie mu ukladá povinnosť predložiť ho „do 30 dní, odo dňa, keď sa ujal verejnej funkcie“, ale na druhej strane z nej zároveň vyplýva, že v danom čase už bol verejným funkcionárom, a preto sa na neho už vzťahovali všetky ustanovenia ústavného zákona o ochrane verejného záujmu vrátane ustanovení čl. 9 ods. 15 a 16, ktoré ustanovujú, čo sa považuje v konkrétnych prípadoch za mesačný plat verejného funkcionára na účely ústavného zákona.

Keďže sťažovateľ v roku 2005, za ktorý podával dotknuté oznámenie, nebol verejným funkcionárom, a teda nemal ani (žiadny) príjem z výkonu verejnej funkcie, nebolo možné na neho aplikovať ustanovenie čl. 9 ods. 15, ale len ustanovenie čl. 9 ods. 16 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, z ktorého možno vyvodiť, že v jeho prípade sa za mesačný príjem na účely ukladania pokuty podľa čl. 9 ods. 10 písm. a) tohto ústavného zákona považuje priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve Slovenskej republiky (v jeho prípade za rok 2005). Z uvedených dôvodov mal výbor uložiť sťažovateľovi pokutu vo výške priemernej nominálnej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky za rok 2005, a nie vo výške 138 192 Sk.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že výbor pri ukladaní pokuty sťažovateľovi interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia ústavného zákona o ochrane verejného záujmu ústavne nesúladným spôsobom, v dôsledku čoho mu uložil pokutu za porušenie povinnosti podať oznámenie podľa čl. 7 ods. 1 tohto zákona v určenej lehote v nesprávnej výške, a preto napadnutým rozhodnutím výboru došlo k zásahu do ústavou chránených práv sťažovateľa. Keďže výbor rozhodol napadnutým rozhodnutím sp. zn. VP/07/06-K zo 7. decembra 2006 o výške pokuty sťažovateľovi v rozpore s ústavným zákonom, t. j. právnym predpisom najvyššej právnej sily, má jeho konanie a rozhodovanie intenzitu porušenia ústavných noriem, a preto ho možno kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal tiež zrušenia napadnutého rozhodnutia výboru.

Napadnuté rozhodnutie výboru má jednak výrokovú časť, v ktorej sa „konštatuje, že verejný funkcionár MUDr. J. S... porušil povinnosť ustanovenú v čl. 7 ods. 1 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.“, ako aj výrokovú časť, v ktorej sa sťažovateľovi ukladá pokuta

„v sume zodpovedajúcej mesačnému platu verejného funkcionára a to vo výške 138.192,- Sk“.

Keďže tá časť napadnutého rozhodnutia, v ktorej sa konštatuje, že sťažovateľ porušil povinnosť uloženú mu v čl. 7 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu je aj v súlade so záverom ústavného súdu vyjadreným v jeho uznesení č. k. III. ÚS 25/07-16 zo 7. marca 2007 ústavne konformná, nebolo ju potrebné zrušiť. Vzhľadom na už uvedené závery ale ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušil tú časť výrokovej časti napadnutého rozhodnutia, ktorý sa týka výšky uloženej pokuty sťažovateľovi, a v tejto časti vrátil vec výboru na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude výbor viazaný právnymi závermi vyjadrenými v tomto náleze ústavného súdu (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. D. G. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk, keďže išlo o úkony urobené v roku 2007. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej podanie a ďalšie podanie na ústavný súd) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a s § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 3 x 2 970 Sk za jeden úkon štátnej služby a 3 x 178 Sk režijný paušál. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou DPH, úhrada bola po pripočítaní DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky priznaná v celkovej sume 11 238,36 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je výbor povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je pod „právoplatnosťou nález“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia potrebné rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2007